

pa namesti ognja najdejo na dnu prej suhega vodnjaka obilo nekake motne goste vode. Nehemija pa ne obupa, ampak si dá te goste vode prinesiti, in poškropi z njo daritev in derva na altarji, ki ga je bil spet napravil; in kakor hitro solnce altar obsije, se uname pričo ljudstva velik ogenj, in požre daritev. — Zavolj tega čudeža, kterega spomin so obhajali Judje potem s slovesnimi obletnicami, se imenuje vodnjak ta še dan današnji „Nehemijev vodnjak.“

Jeruzalemcom in celi okolici je Nehemijev vodnjak tudi znamenje dobre ali slabe letine. Ako se namreč vodnjak pozimi o deževnem vremenu do verha napolne in voda jako vreti in visoko kipeti začne, je to znamenje dobre letine, in vse je veselo; celó terdi sirovi Siloečani so za nekaj časa prijazni in priljudni, hité k studencu, zajemajo bistre hladne vode, ter jo nosijo po vsem Jeruzalemu premožnišim družinam in posebno samostanom, latinskemu, gerškemu in armenskemu, pa se vé da ne zavolj letine, ampak da kaj „bakšiša“ dobé ali kak dober dar ulovijo.

Poleg vodnjaka se vidijo podertine nekega starega poslopja, ki pa gotovo niso toliko stare, kakor jih nekteri delajo. Mnogi terdijo namreč, da so ostanjki nekega tempeljna, ki ga je bil perzijanski kralj Artakserks tú sozidal; pa na prvi pogled vsak lahko vidi, da zidovje to je veliko poznejših časov.

Tú ali malo višje proti vasi Siloe smo imeli pred seboj na desni žalostno znamenje človeške slabosti in čudovite čaravne moči, ki jo imajo miki ženske lepote čez možko serce, namreč sloveči hrib, ki mu sveto pismo „Mons offensionis“, to je, hrib pohujšanja pravi. Hrib ta se derží oljske gore na njenem južnem koncu, in zato ga štejejo nekteri k ti gori; pa ker ga sveto pismo od te gore razločuje in mu posebno lastno ime daja, ga ne gré ž njo mešati. Tudi je vés drugač od oljske gore, in znamenje zaverženja njegovega se že od daleč vidi. Ne drevesa, ne narmanjše kočé, tudi ne germa ne kakoršne koli si bodi rastljine, še trave ne najdeš na njem; družega ni tú kot strašne skale in golo kamnje. V starodavnih časih pa je bil gotovo lepo obraščen in obdelan — lepa prijetna pristava, da ne rečem — raj; drugač bi ne imel sedaj gerdega sramotnega imena „hrib pohujšanja.“ Glej, prijatelj dragi, kako revna stvar je vendar človek! Kako lahko in nenadoma zgreší pravo pot, če se ženskimi mikom preveč omrežiti dá! — Salomon je bil spervega tudi mož po volji Božji kakor oče njegov; bil je kralj čudovite modrosti. Ko ga pa žené in priležnice njegove, ki jih je mnogo mnogo imel, s svojimi miki omrežijo, postane milovanja vreden revež, odstopi od pravega Boga, zabrede v nespametno molikovanje in pohujša celo kraljestvo. Na tem, sedaj res žalostnem, takrat pa gotovo prijetnem hribu napravi veliko altarjev mnogoverstnim molikom, ki so jih molile žene njegove, ki so večidel ptujke bile, ter daruje — nekđaj najmodrejši kralj — daruje, ženskimi svojim ustreci, praznim kamnitim in lesénim bogovom! Kolika nespamet in koliko pohujšanje je bilo to vsem poštenim Izraelovim sinovom! — Po vsi pravici gré tedaj hribu ime „mons offensionis“ — „hrib pohujšanja.“

Na stermem bregu tega z nespametnim molikovanjem oskrunjenega hriba stoji nad dolino Siloe vas enakega imena. Hiše so vse od perve do zadnje le nizke, tesne, revne kočé, bolj hlevom ko človeškim prebivališčem podobne. Ker je tod kamnja dovolj in še preveč, so pohištva vse zidane, toda slabo, in vse imajo plošnjate strehe, kakor je v jutrovih deželah povsod navada. — Ko je Kristus pogubo jeruzalemskega mesta prerokoval in djal: „Kdor je na strehi, naj ne hodi v hišo kaj vzeti“, je znabiti ob enem na to vas kazal; zakaj tú je besede njegove lahko vsak brez vsega razlaganja razumel. Ker so namreč hiše v vasi Siloe vse nizke, in ker prek hriba stojé, je človek lahko z enim samim skokom iz strehe na hribu — in v hipu tudi

za hribom, in se lahko otmé. — Ljudjé te vasi pa so, kakor sem že opomnil, terdi, sirovi in nepriljudni, da v celi okolici jeruzalemski nikjer taki, in „džaur“ to je „neverni pes“, kakor nas Evropejce imenujejo, se jim približa malokđaj, da bi ga ne zasramovali, in prešerni otroci še s kamnjem ne lučali.

Pod vasjo v dolini Siloe je polno vertov s kuhinsko zelenjavo. Res, da niso obdelani, kakor bi lahko bili, vendar je človek vesel, da vidi v kamniti zanemarnjeni jeruzalemski okolici, ki je bolj puščavi podobna, kakor okolici precej velikega mesta, saj nekoliko zelenega, in jih z radostjo ogleduje. — Ti majhni revni vertiči, edini okrog Jeruzalema, namestujejo nekđanje krasne kraljeve verte, ki so zginili kakor kralji judovski.

Ko od južne strani po dolini napredovamo in omenjene verte ogledujemo, nas pater Andrej pri nekem drevesu na levi poleg poti na enkrat ustavi rekoč: Glejte, gospodje, tú-le so nekđaj preroka Izaija mučili in umorili. — Hudobni kralj Manase ga k smerti obsodi, in da bi smert britkejša bila in mučenje krutneje, ga dá z leséno pilo ali žago čez sredo prepiliti. — Drevo je jako zakrivljeno, pa ne še prav staro, pri tléh obzidano, brestu podobno.

V teh krajih, dragi moj, je vsaka stopnja zanimiva. Tú najdeš sled kakega preroka, tam kakega aposteljna, tú spet kakega mučenca, in tam kakega spokornika, ki je po ostri pokori iz razujzdanega grešnika se posvetil. Kraji so res žalostni in pusti; al vsaka stopnja v njih je, kakor vidiš, zanimiva.

(Dalje sledí.)

Iz Ljubljane do Žirov.

Potopisne čertice.

„Blagor mu, kdor deleč od mestnih homatij očetovo polje s svojimi voliči obdeluje“ — tako je pač resnično govoril že v starodavnih časih pesnik Horaci. „Blagor mu, kdor deleč od mestnih homatij in mestnega prahu more saj poleti bivati na kmetih“ — sem si mislil unidan, ko sem v dragi družbici zjutraj zgodaj zapustil sivo Ljubljano in na povabilo preljubega prijatla in šolskega tovarša, gosp. fajmoštra Majnika čez Loko in Poljane potoval v Žir. Hladna sapica je pihljala in po mestni soparci ohlapljene pljuča nam krepčala; tisuč in tisuč mavric je v rôsi košatega deteljnega perja ljubko igralo, škerjančki pa so jutranjo molitev Gospodu nebes in zemlje veseli žvergoleli: vse vse nas je navdajalo z radostjo neskončno.

Če pa kam potujem, si vzamem vselej listek papirja seboj, da si zaznamovam to in uno. Marsikaj sem si zapisal tudi na tem prijetnem potovanji. Naj vzamem nekatere zaznamke iz torbice potopisne in jih povém v „Novicah“; morebiti ne bode napčno.

Prijazne poti čez Goričanje v Loko ne bodem popisoval. Bili smo kmali v pisani Loko in toliko ostali v novi gosp. Guzelitovi gostivnici, da se je čili konjič enmalo oddahnil. Začudili smo se nad Guzelitovim poslopjem, ktero bi lepo stalo tudi na Dunaji: tako veliko, pripravno in zalo je. Peljal nas je prijazni gospodar tudi v „kazino“, ktera, tudi v Guzelitovi hiši, lepo pričuje, da je Ločanem mar za družno življenje. Sploh se je loško mestice poslednje leta dokaj ozaljšalo in zlasti od ljubljanske strani dopada popotniku, kteri, če je šel na grad in mu je bilo, kakor nam prijazno, dovoljeno, iz staniša gosp. kantonskega poglavarja pogledati krog sebe, bode nehoté zaklical, da lepšega ozira ni lahko kje, kakor je tukaj.

Kmali smo odrinili iz Loke in se peljali po Poljanski dolini. Cesta je gladka kakor po mizi, in tako lepa kakor najlepša cesarska. Pri vsaki stopnji se je vidilo, da kantonski predstojnik gosp. Pajk marljivo skerbí za tisti občni pas, kteri veže ljudi z ljudmi. Dobre ceste so velika dobrota vsaki soseski. Poleg cestá pa smo vidili tudi večidel

prav lepe žive meje, ktere so nam kazale, da tu stanujejo pridni gospodarji. „Pokaži mi plot, in povedal ti bom, kakošen je gospodar!“ je pač resničen pregovor. Celo pot, skozi vse doline, noter do Žirov, moramo reči, da so nam čedne hiše, pridno obdelano polje, lepa živina itd. prav vesele priče bile, da tu stanuje umno in pridno ljudstvo. Zapazili smo sicer tudi marsikaj, česar bi želeli, da bi drugače bilo, in ker rad odkritoserčno povém, kar mi serce teži, bom povedal na povratku iz Žirov to in uno. Zakaj hiteli smo, da bi kmali popoldne dospeli do svojega cilja in konca.

Kar nam je medpotoma veselje nekoliko grenilo, bila je kaplanija v Poljanah. Kakor kure, kadar se spravljajo na večer spat, smo lezli tudi mi po gredah zunaj bajte skerpanih (zakaj hiša se ne more to poslopje imenovati), da bi obiskali prečastitega našega Rodoljuba Ledinskega, slavnega pesnika in nabiravca narodnih pesem. Oba gospoda kaplana terpita poterpežljivo kakor Job nevarno pot po gredah gori in doli in pa srež v izbah pozimi. Vendar mislimo, da to ne bo in da ne more dolgo tako biti, in da čedni Poljanci, ki si pridno zaljšajo svojo lepo cerkev, ne bojo dalje zanemarjali stanovanja svojih gospodov kaplanov, ktero je madež celi fari in v pokoro gospodom.

Pa hitimo dalje, če ne, ne pridemo do Žirov.

Ob cesti iz Trebije do Žirovskega in Podgore bomo omenili nekoliko nazaj gredé. Ko se peljemo skozi vas Selo in beremo napis na kantonski cestni tabli, je konjič naš se hotel splašiti, — zakaj? ker je iz voza slišal grozno krohotanje. Brali smo namreč na ti tabli, ktera, kakor vsaka, ima po višjem ukazu zaznamovati ime kraja v nemškem in slovenskem jeziku, napisano nemško ime „Nassellu.“ Ali je mogoče še huje spačiti ime Selo? V besedici s štirimi pismenkami pet napak!! Če bi se že ime vasi pisalo z lokalom, bi se moglo pisati na Selu, ne pa petkrat napčno „Nassellu.“ Naj sedaj kdo izmed tistih naših zgodovinskih družbenikov, ki nam hočejo vse naše stare domače besede na ptuje kopito prestrojiti, pride čez besedo „Nassellu“, in kmali bo najdel nemško besedo Nass (mokro) v tem imenu, in sto medvedov bo stavil, da je res tako, ker žirovski svet je močiren: ergo Selo ni slovensko in ne pravo ime, ampak „Nassellu“ ali „Nasselle“ zavoljo močirnega kraja!!

Komaj smo dobro se dosmejali, se pripeljemo v vas, v ktero nam ostanjki prijaznega drevoreda pot kažejo, — beremo tablo: ali smo v Žiréh? — pa kaj spet najdemo? „Šir“ je stalo na tabli. Neki kmečk kritikar je sicer že počekal Š, ker se je tudi njemu Š prenaroden zdel, in brali smo še skor bolj Šir kakor Šir — namesto Žir!! Opominimo to častiti kantonski gosposki v Idrii, ktera je dala te table pisati, da človek, kteremu je ogled pisanih tabel izročila, ji gotovo ni povedal teh gerdih napak, ktere ljudem krive imena oznanujejo. Nadjamo se, da bo dala vse to popraviti, in pregledati še vse druge njenega kantona, ker misliti je, če je od Sela do Žirov na dveh tablah v dveh imenih šest gerdih pogreškov, da jih bo po vsem idrijskem kantonu na cente. (Konec sl.)

Národna pesem iz okolice Varaždinske.

Prvo leto služil,
Kokoš sem zaslužil;
Moja kokoš belo perje
Piliče zvodila.

Drugo leto služil,
Racu sem zaslužil;
Moja raca blato tanca,
Moja kokoš itd.

Tretjo leto služil,
Gusku sem zaslužil;
Moja guska vodu pluska,
Moja raca itd.

Štrto leto služil,
Puru sem zaslužil;
Moja pura vodu dura,
Moja guska itd.

Peto leto služil,
Tele sem zaslužil;
Moje tele z repom mele,
Moja pura itd.

Šesto leto služil,
Kravu sem zaslužil;
Krava veli: doji mene,
Moje tele itd.

Sedmo leto služil,
Vola sem zaslužil;
Volek veli: vozi z menum,
Krava veli: itd.

Osmo leto služil,
Konja sem zaslužil;
Konjek veli: jaši mene,
Krava veli: itd.

Deveto leto služil,
Hižu sem zaslužil;
Hiža veli: stanuj v meni,
Konjek veli: itd.

Deseto leto služil,
Ženu sem zaslužil;
Žena veli: ljubi mene,
Hiža veli: stanuj v meni,
Konjek veli: jaši mene;
Volek veli: vozi z menum,
Krava veli: doji mene,
Moje tele z repom mele,
Moja pura vodu dura,
Moja guska vodu pluska,
Moja raca blato tanca,
Moja kokoš belo perje
Piliče zvodila.

Zapisal M. Kračmanov.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Marburga o Kresu. Ker me pogostoma prijatelji iz vseh kotov slovenskih po dolgih in kratkih pismih vprašujejo: kako stoji s preselitvo presvetlega laboškega škofa v Marburg, bodi jim to pisemce za javni odgovor. Da se preselitva bode zgodila, o tem ni dvombe več; al kadaj, se ne vé še za gotovo. Najpervlje je treba dogotoviti poslopje za svetlega škofa. Pod streho je že res, tudi mizarji so večidel dogotovili svoje dela, ravno tako utegnejo tudi malarji biti za dva mesca gotovi z malanjem sobán. Al čeravno poslopje bode kmalo pripravljeno, je vendar še več ovér za berzo preselitev, in sicer poprava stolne cerkve. V cerkvi še je dosti dela. Véliki altar še ni pozlačen; orglje, ktere bodo imele 26 registrov, tudi niso še gotove; dalje ni še izdelano molišče (oratorium), svetišče (sacristia) in dosti drugih reči. Poleg tega še ni zgotovljeno semenišče, akoravno marljivo tudi že v njem se dela. Vendar vse to bi se dalo dogotoviti do konca oktobra, ako ne bode manjkalo delavcov, kterih nam iztočna in koroška železnica obilo jemlje, in pa — dnarjev. Podpisana je sicer lepa glavnicca; al po malem se vplačuje. Komur je tedaj mar za skorno preselitev, naj hitro našteje obljubljeno šumico, in naj jo pošlje v Marburg. Ako pa hočemo, da bode vse tako izpeljano, kakor terja čast Božja, dostojanstvo sv. cerkve, in poštenje slovenskega naroda, bodemo še globeje v mošnjico segnuli in darovali veličastnemu namenu. Pa še ene ovére moram omeniti. Kakor čujem, ni še se nič zgodilo za uredenje in obmejašenje nove škofije. V razpisu sv. očeta papeža je škofijska meja naznamljena po politiški meji marburškega okraja, ker presvetli metropolit so mislili, da je politiška meja potegnjena po jeziku, kar pa ni res. V gradčkem okrožji stoji še nekoliko slovenskih far, druge so slovensko-nemške, ktere bode laboška škofija vsikdar ložeje oskerbljavala kakor sekovska. Vse te fare, kakor: apačka, novocerkvena, spielfeldska, gomilska, lučka, kopelska, dušečka in soboška morejo se laboški škofiji priverči. Artikel X. dekreta sv. konsistorijalne congregacije od 20. maja 1857, v kterem se vse, kar se nove laboške škofije tiče, predpisuje, je sledečega zapopadka: „K tej katedralni cerkvi (sv. Janeza Kerstnika v Marburgu) se ima tudi tista stran škofijska priverči, ktera, kakor o ednakem času napravljeni konsistorijalni dekret predpisuje, od sekovske škofije bode ločena.“ V tem konsistorijalnem dekretu poslanem svetlemu sekovskemu škofu se imenujejo vse fare sekovske škofije, ktere so v marburškem okrožji. Po takem bi gori omenjene fare za laboško škofijo zgubili? To pa ni res. V ravno tem desetem članku so še pristavljene sledeče besede: „vendar si sv. apostoljski sedež prihrani pravico: da se ta škofija (naimre laboška) iz novega na tenje (concinnus) obmejašiti zamore, kakor so tudi že sveti oče papež sklenili, in po novem kongregacijalnem dekretu to novo točneje obmejašenje zapovedali bodo.“ Iz tega pristavka se vidi, da je celó lahko dobiti gori omenjene fare k la-

sodbo, da ti, ki ne vidiš, vidiš, in ti, ki vidiš, slepi postanejo. In slišali so to nekteri iz Farizejev, ki so ž njim bili, in so mu djali: Ali smo tudi mi slepi? Jezus jim pravi: Ako bi slepi bili, bi ne imeli greha: sedaj pa pravite: da vidimo. Zato ostane vaš greh.“

Imenitni zvirek ali studenec ta, ki so ga v starodavnih časih Rogel imenovali, je precej globoko pod zemljo in daja obilo dobre hladne vode. Ker jo pa le v slabo ustrojene mehe zajemajo in le v takih mehah v mesto nosijo, dobí lahko nekakošen neokusen duh in se rada pokvari. Voda se steka iz studenca v podolgasti čveterovoglati ribnik, ki še stoji, kakor nekdanj; iz ribnika pa teče po dolini in namaka omenjene verte.

O tem slavno znanem zvirku ali studencu pripovedujejo tudi, da ima vsakih šest ur pritok in odtok kakor morje. Tega pa ne morem ne poterditi ne tajiti, ker sem zvirek le memo gredé malo časa ogledoval.

Nekoliko dalje proti severju je drugi studenec, ki zvirá iz hriba Moria, in ki mu studenec matere božje pravijo. Zakaj „matere Božje“, nevé, ker izročila, ki pripoveduje, da je Marija, ko je 40. dan po porodu sinka v jeruzalemski tempelj nesla, ga po postavi Bogu darovat, tu plenice prala, ne verujem. — Tudi ta studenec je globoko v tleh in dolge stopalnice peljejo do vode. Voda pa je slabjša in neokusnija od une v studencu Siloe; vendar jo nosijo cele mehe v mesto, pa menda le zato, ker je bliže mestnih vrat.

(Dalje sledi.)

Iz Ljubljane do Žirov.

Potopisne čertice.

(Konec.)

Preserčnega sprejéna v Žiréh ne bomo popisovali, ker to je privatna reč, ktera ostane v sercu prijatlov; škoda le, da človek vsake vesele ure ne more pribiti, da bi mu ne ušla tako hitro!

Ko smo v veseli družbi odkosili, smo vsi skupaj šli na ogled Žirovskega sveta, kterege so nam tukajšni kaplan, častiti gospod Jernej Lenček v svojem letošnjem „Romarji“ tako izverstno popisali, da moramo tu očitno željo izreči po več takih popisih mile naše domovine. Potem še le bi poznali naše kraje skozi in skozi, čez in čez. Kdor ne verjame, naj vzame „Romarja“ v roke — zalo knjižico, ktera ima večjo vrednost kakor le koledar biti za 365 dni.

Na tem ogledu sem si spet zaznamoval v potne bukvice marsikaj, kar hočem očitno povedati. Če se je v tem zapisu spet sem ter tje kaj pelina pomešalo med med, naj mi nihče za zlo ne vzame; saj ni nič rečeno zato, da bi zabavljal, ampak vse le iz dobrega namena in resnično; saj pa tudi beseda ni konj!

Da je Žirovska dolina tako obširna, ravna in pa prijazna, nisem mislil, dokler je nisem vidil; škoda le, da je na več mestih močirna. Močirnost ta pa bi se dala popolnoma popraviti in premoženje Žirovčanov bi se dalo za tavžente pomnožiti, ako bi Sovri, ki se po kačje vije po celi dolini, se napravila ravna in dosti globoka struga, — ako bi se Račova tudi uravnala in mnogim drugim manjšim vodam naredil dostojen tok. Početje to ni tako strašno, da bi se ne dalo z združeno pomočjo pridnih Žirovčanov sčasoma dognati v prid celi okolici. Če bi se pa to storilo in po tem ubranile poudnji, in kadar se bojo odtod napravile pripravne ceste do železnice v Logatec in pa v Vipavo, bi obogatela Žirovska dolina neznano. Hvalili so nam duhovni gospodje tukajšne ljudi, da so bistre glave in za uk pripravne, da so pridni in bogljivi, — vidi se to tudi očitno na lepo obdelanem polji celó po hribih, lepi živini, čednih hišah itd., — znan je tudi bravcom „Novic“ marljivi gospodar, ki umno obdeluje svoje močirne senožeti, pridno

glešta svojo živinico, pridno bere kmetijske nauke i. t. d., Janez Otrin mu je ime. Če je več takih gospodarjev v Žirovski dolini, ni obupati, da bi se sčasoma ne lotili nasvetovanih poprav, ktere je „Romar“ prav na drobno popisal in ktere bi se dale pod vodstvom zvedenega senožeskega inženirja kakor je gospod F. Šmid v Gradcu, kterege smo že tudi v Ljubljani imeli in bi ga tudi v Žire dobili, lahko izpeljati. Da pa že jutri ne more to biti in tudi po jutrajšem ne, bo vsak spoznal, kdor od kmetov ne terja preveč na enkrat. Dosti je za zdaj, da bi le vsi prav prav živo spoznali to potrebo in jo vcepili tudi v serce svojih otrók, da se delo gotovo izpelje, kadar pridejo bolji časi.

Od deleč ogledovaje pridno obdelane hribe v okolici Žirovski, se nam je nehoté prisilila misel, kako dobro bi bilo, da tisti Ljubljančanje, kteri ne verjamejo, da se dá naš goli Golovec obdelati, bi enkrat stopili lesém in si od Žirovčanov posneli izgled, obdelovati hribe!

Živa potreba, na ktero pa morajo Žirovčanje kmali misliti, je nova cerkev in nova šola. Obojne ste zdaj res take, da niste za popravljati več; treba je novih. „Romar“ to točno dokazuje. Veliki fari ne zadostuje več majhna, nizka, temna, vsa našarjena cerkev; uborno šolsko poslopje pa tudi vpije po novem prostornšem, ker fara šteje okoli 500 za šolo ugodnih otrók. Kaj dobro mi dopada tukajšna naprava, da tako imenovana nedeljska šola ni ob nedeljah, kadar imata duhovna gospoda že tako dosti opraviti in tudi šolska mladina rada praznuje, ampak da je ob četertkih. Tudi za podučenje mladih in starih Žirovčanov v sadjoreji ni menda nikjer lepše priložnosti kakor je tukaj; lepi vert farovski, ravno pred farovžem, zasajen z obilnim mladim sadnim drevjem, in pa gospod fajmošter Majnik, vsi unet učencem nepozabljivega gospoda Pirc-a in zdaj sami sadjorejstva marljiv učnik: kaj je treba več, da bi se po celi dolini razlil blagoslov dobrotne sadjoreje!

O vsem tem ogledovanji Žirovske doline (bili smo tudi pri pohvaljenem Otrinu) se je nagnilo sonce za gore. Usedli smo se zvečer na vertu skupaj na klop in kramljali o stoternih domačih rečéh. Kar jo zagodejo godci v neki bližnji gostivnici — ženitovanje je obhajal neki rovtar. Vprašali smo radovedni: ali se ne vé, kam da bota berž po svatovšini potovala nova zaročenca? „Domú bota šla v rovte, kake dve uri odtod, kadar se bo vsa družba dovelj naplesala in napila“ — so nam odgovorili. Tak vendar še ni na kmete zašla tista smešna nova navada ljubljanske male gospôde — sem si mislil — po kateri se koj po poroki zaročenca na daljno pot podasta; — ljudje pravijo, da gresta „po pôper.“ Ali je to res ali ne, ne vé; smešno je gotovo. Nekdanj je mlada žena koj nastopila gospodarstvo v hiši in je imela sto in sto reči opraviti; zdaj letita oba od doma, kakor da bi jima gorelo za petami, nobenemu ni mar za dom.

Drugo jutro smo precej zgodaj vstali in se poslovili od Žirov. Gospod fajmošter in gospod kaplan sta nas spremila in nam na prijetni poti do cerkve sv. Ane na Ledinici skazovala še enkrat Žirovsko dolino z njeno okolico. Lepa romarska cerkev sv. Ane kraljuje na prijaznem homcu in se prijazno ozira po Žirovskih poljanah. Gospod fajmošter so nam tu maševali in kakih pet kmečkih deklet je pelo tako lepo, da smo se vnovič prepričali, da cerkveno petje ni menda nikjer tako izverstno kakor na Krajskem.

Kmaló potem smo slovo vzeli od gospoda fajmoštra, gosp. kaplan pa so nas še spremili čez Poljane do Visokega, kjer smo zali gradič gospodarja Kalana ogledali, ki je res ogleda vreden. Po pravici se šteje v čast kmečkemu gospodarju Kalan-u in njegovim prednikom, da so ohranili v tem gradiču vse staríne, s kterimi se je to nekdanj gosposko poslopje sponašalo.

Med potoma do Poljan smo se prepričali, da cesta iz Trebije do Žirovskega je zelo nevarna, pa tudi ta Pod goro, čeravno pod gospod Pajk-om že dosti zboljšana, potrebuje preuredbe. Ko bi se nevarna cesta djala na uno stran Sovre, bi bilo to za ta kraj velika dobrota. Terdni volji je ob pravem času vse mogoče.

V Poljanah smo kosili v gostivnici znanega premožnega gospodarja, kterege gospodarstvo razodeva umnega moža; marsikteri grajšak naj se skrije pred njim, zlasti kar se tiče živine. Kakih 20 goved smo vidili v prostornem hlevu in vse enega plemena, ktero si je po umnem plemstvu sam ustvaril. — Tudi slavni naš Rodoljub Ledinski so z nami kosili. Vse prehitro so nam ure tekle; napili smo še enkrat zdravico vsem domoljubom in se težkega serca ločili od predragih prijatlov, v spominu še enkrat vernivši se do Žirov.

Kmali smo bili v Loki. Tu smo bili v gradu spet prijazno gostovani, in mračilo se je že, ko smo se derdrali proti Ljubljani.

Tu sem vzel še enkrat popis ljubeznjivega izdatelja „Slov. Romarja“ v roke, in še enkrat sem se v duhu predstavil na prijazni Žirovski svet. —

Če kdo morebiti želi zvedeti, kdo je to pisal, ker bi morebiti rad pisatelja kam zatožil, mu odkritoserčno povem (čeravno sicer nikoli ne podpisujem svojega imena), da pisatelj teh verstic je — vrednik „Novic“ sam.

Národna pripovedka.

Tat, da malo takih.

Živel je svoje dni neki grajšak prav zadovoljen na svojem posestvu. Imel je lepo grajšino in mnogo podložnikov, ki so mu obdelovali obširno polje. Hotel je pa zvedeti, koliko podložnikov da ima; razglasil je toraj svojo voljo dalječ okrog, in od vseh krajev so se stekali v grad kmetje, in vsak je naznanil število svoje družine.

Nekega dne pride tudi siv starček do grada, da bi sebe in svoje tri sine najavil. Grajšak ga prijazno sprejme in ga popraša za število otrok in kako se mu obnašajo otroci. Starček mu nekako ponosno odgovori: „Jaz imam tri sine; jeden je mašnik, da malo takih; drugi je krojač (žnidar), da malo takih; tretji pa je tat, da malo takih.“

— Grajšak se začudi nad tako različnimi lastnostmi sinov jednega očeta, ter pravi, da bi se rad prepričal o resnici tega, kar je ravno kar slišal. Starček mu poterdi svoje besede in še pristavi: „Ako nisem govoril resnice, me dajte obesti na svisle moje lastne koče; prepričajte se sami o resnici mojih besed.“

Grajšak pravi: „Dobro! poskusimo s tatom; ako mi nocoj ne ukrade najlepšega konja iz hleva, bode ob glavo.“ Oče se poslovi in gré domú.

Ko pride do doma, reče sinu: „Čuješ ti, kradljivec! nocoj moraš iz grajšinskega hleva najlepšega konja ukrasti; če ti ne bo šlo delo dobro spod rok, zgubiš glavo.“ — „To bi bilo lepo“ — odgovori sin — „zavoljo konja ob glavo priti! Ne bojte se, oče! pred ko bo polnoči, bom konja prijahal iz grajšine.“

„Oho! dragi, polagano, polagano! Grajšak sam je zapovedal to, in jez sem mu obljubil zaupaje v tvojo tatinsko umetnost. Grajšak bo zapovedal hlapcom konje varovati; ako ti spodleti podvzetje, gorjé za me in za te!“

„Le tiho, oče! ako grajšak dene konja pod sedem ključavnic, vse mu nič pomagalo ne bo; konja dobim, naj veljá kar hoče!“

„Da si srečen!“ reče oče, in pusti sina samega.

Komaj je solnce zatonilo, se že napravi tat na svoje opravilo. Obleče se ko kramar, si naloží v koš nekoliko steklenic žganjice, ter se vesel podá proti grajšini. Ko tje dospe, je že bilo vse zaperto. Poterka na vrata in kmalo mu pride neki hlapec odpirat. „Kaj bi radi?“ — zagromi

hlapec nad kramarjem. — „Slišal sem, da nekega tatu pričakujete; prišel sem k vam, da vam pomagam na straži biti.“ — „Nam ni treba nobenega pomagača“, ga zaverne hlapec in hoče vrata zopet zapreti.

„E, ako vam že pomagača treba ni, se vendar ne bote odpovedali kapljici žganjice?“

„Kaj z žganjem kupčujete?“

„Kako pa!“

„Te pa le noter; treba nam je okrepčanja. Res pričakujemo nocoj glasovitega tatu, in prepovedano nam je zaspati. Pa le tiho, da Vas gospod ne zapazi!“ Tako govori hlapec in peljá tatu v podobi kramarja v hlev, kjer je že na vsakem konju sedel jeden hlapec. Žganje se je prileglo vsem. Mahoma poskačejo raz kónj vsi, ter se usedejo na tla okoli koša, in počnejo žuliti vodico rusko, da bi dobili več korajže se tatu zoperstaviti. Pa opekli so se bili; korajža jim je čisto prešla, ko so upijanjeni obležali na tleh ko klada na knalu. Tat si zbere najlepšega konja, ga zajaše in zbeži z njim proti domu. Ko so drugi dan hlapci eden za drugim se zbrihtali, so začudeni eden drugega pogledavali in popraševali, kako jim je konj ušel. Nobeden ni vedil, kako da so prišli ob njega. Posvetovali so se, kaj bi odgovorili gospodu, kadar jih bo vprašal, kako so varovali konje. Da so si bili tovarša z žganjem najeli, si niso upali povedati. Rekli so toraj gospodu, ko je bil prišel gledat, kaj se je zgodilo, da so sedeli vsak na svojem konji skoro do polnoči; o polnoči pa je nagloma zginil najlepší konj, in hlapec, ki ga je jahal, je pal na tla, da se je skoro raztrešil.

Gospod pomaje glavo in pošlje po starca, očeta tatevega. Ko pride starček v grad, ga hitro popraša grajšak: „Kaj dela vaš sin?“

„Ravno je zasel vašega konja in je odjahal v mesto na sejm“ — odgovori starček in potegne klobuk z glave.

„Kadar pride domú, mu povejte, ako ne ukrade ponoči plahte z moje postelje, zgubi glavo.“

Oče se odpravi domú in pové sinu zapoved grajšakovo, ter mu reče, da mora plahto izpod grajšaka ukrasti. Sin pravi: „Plahta sicer ni toliko vredna kakor konj, pa vendar hočem poskusiti srečo.“ Berž se spravi na pot. Vzame v malem piskricu nekoliko vinskih drož seboj, pa se prikrade v grajšakovo sobo. Skrije se pod posteljo. Na večer pride grajšak spat, ter pové gospej, da ga ni volja zaspati, ampak da hoče čuti celo noč, dokler tat ne pride po plahto. Do polnoči je bil grajšak mož beseda, potem ga je pa le siliti začelo, da je zadremal. Sedaj se skobacá tat izpod postelje, ter vlije nekoliko drož v grajšakovo posteljo. Grajšak se kmalo prebudí, pošlata okoli sebe in se jako začudi, ko zapazi, da mu je postelja vmašana. Kar besedice ne žugne, ampak izvleče plahto izpod se, jo verže pod posteljo in zopet zaspí. Tat pa se pobere in beži s plahto domú.

Ko drugi dan grajšak starca popraša, kaj mu sin dela doma, mu ta odgovori: „Neko podripano plahto si pere!“

Grajšak se zadere nad nespodobnim odgovorom starca; potem pa reče: „Vidim, da je vaš sin velik obešenjak, ali enkrat mu bo vendar spodletelo. Drevi mora moji gospej zlat perstan z roke ukrasti; ako ne, bo huda.“

(Konec sledí.)

Novičar iz avstrijskih krajev.

V Pazinu 27. jun. — F. C. — Tudi letos so prišli Lahi v Istro kupovati svilo za seme. Spervega je niso hotli drago plačevati, bili so vsi zastopljeni zastran cene; ali sedaj je cena pri vsem tem že poskočila na 2 gold. in čez. Pretekli teden je bila kupčija najživejša, pa tudi prihodnji teden se bo še marsikaj spečalo. — Komisija dunajske kmetijske razstave je tudi isterske vina preojstro